

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

33. An pœnitentia imposita à Confessario, quando adimpletur, debeat referri ad confessionem, v. g. si quis habuit pœnitentiam à Confessario audiendi Missam quotidie per spatium unius mensis, vel anni, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

penitentis, qui potest cedere iuri suo. Ita Suarius *cit. disp. 38. sect. 10. num. 7.* Reginald. *l. 1. num. 89.* Lessius, & alij, quos in simili referam agens de voti commutatione. Ita ille.

3. Qui etiam antea n. 130. nominatim contra me duas opiniones impugnat, sic enim ait: Illud non admitto, quod ibi habet Diana, posse mutare in alia confessione, etiam non iterata priori confessione: si enim Sacerdos, ut iudex, & iudicialiter debet iudicare; debet nosse ea, de quibus iudicat, ut det pro illis aliam penitentiam prudentem; id autem non potest, ut iudex facere, nisi exponatur illi materia de qua iudicat, quod autem fiat in confessione aliorum peccatorum, nihil refert; perinde, ac si aliquis iudex, quando iudicat de vna causa, aut delicto alicuius rei, vellet iudicare de alia causa, aut facto eiusdem rei, quod non nouit, nec de se defertur. Item non admitto quod eod. tract. 15. ref. § 3. & ideo in fine, ait, posse eundem Confessarium non audita confessione mutare si intra hebdomadam redeat, quia iam non censetur moraliter durare prior confessio. Satis est quod, possit incontinenti. Huc uoque Dicastillus. Sed ego non recedo à supradictis opinionibus ab ipso impugnat, sunt enim satis probabiles, ut videre est apud Doctores quos citat me citato, & sequitur Leand. ubi supra de Sacram. tom. 1. tr. 5. disp. 99. 95. 100. & 101. quibus adde Ioannem de Soria *Epilogo sum. p. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 2. §. de satisfactione.*

Sup. hoc supra in Ref. 25 §. At hic, post media, a ver. His tamen, & in aliis eius nos. & signanter in ver. vlt dicte annot

Quæ hic est supra Ref. 25. & melius, & magis late supra in Ref. 24. §. 1. & in Ref. 26. §. vlt. & in aliis eorum annot.

Sup. hoc in tom. 7. tr. 1. Ref. 131. §. Hinc, ad mediam, ver. secundo.

4. Sed hic obiter quero, an Confessarius possit imponere penitentiam grauem sub onere tantum peccati venialis? Suarez *tom. 4. disputat. 38. sect. 7. num. 4.* putat, probabilem esse sententiam Medinae, asserentis penitentem non peccare mortaliter omitendo grauem penitentiam, si Confessarius declarat se imponere illam sub obligatione tantum peccati venialis. Sed hæc sententia displicet Dicastillo ubi supra *dub. 2. num. 31.* docet enim, esse quidem scipè in potestate præcipientis, grauis leuivè materiae præceptum ferre. Si autem res præcepta ex se grauis, aut leuis sit, & legem, aut præceptum superior ferat, quæ verè lex sit, aut præceptum non est in potestate ipsius, quod lex, aut præceptum de materia leui obliget sub culpa graui, vel de materia graui, sub culpa leui.

5. Aliqui hoc probant, eo quod Confessarius imponens penitentiam, etiam non imponat nomine suo, sed nomine Dei, atque adeo non potest suam actionem pro suo arbitrio temperare; sed necessarid agere prout postulat institutio Sacramenti. Hæc (inquam) ratio mihi non placet, quia quamuis Sacerdos nomine Dei præcipiat, nisi alia ratio obstat, posset suam actionem solum ad obligationem venialem extendere, & non ad aliam, sicut enim (siue peccet, siue non peccet) potest absolute nullam imponere obligationem, aut imponere obligationem in leui materia, quantumuis, si dictamen rationis, & institutionem Sacramenti, Christi que voluntatem sequeretur, deberet imponere grauem; ita similiter, quamuis exerceat iudiciu nomine Christi, possit valide ad nullam, vel ad leuem tantum penitentiam obligare & non possit etiam leuem obligationem inducere, quamuis nomine Christi iudicet, aliàs posset ipsa materia grauis admittere ex vero præcepto obligationem leuem. Itaque idè non potest verum imponere præceptum circa materiam grauem sub obligatione leui, quia obligatio grauis, aut leuis non pro voluntate præcipientis, sed ex natura rei, id est materiae præceptæ, resultat grauis, aut leuis. Vnde nec ipse Deus id posset facere, inuol-

uit enim contradictionem; nam sicut inuoluit contradictionem esse propriè loquendo præceptum, aut legem, & non inducere obligationem: ita propriè loquendo contradictionem inuoluit esse legem, aut præceptum graue (id est de materia graui præcepta ex qua grauitas præcepti sumenda est) & non relaxare obligationem grauem, nam (ut aiunt Philosophi) sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis, ad magis.

6. Verum his non obstantibus ego puto cum Suarez opinionem Medinae esse probabilem. Nota præter Thomam à Iesu à me * alibi adductum, nouissimè Ioannem de Soria in *epilogo summarum part. 2. tract. 1. sect. 1. disp. 2. §. de satisfactione fol. 100. docere, penitentem, si ex negligentia non adimplet penitentiam tempore determinato à Confessario; peccare tantum venialiter; Verum hæc sententiam reprobat Dicastillus ubi supra *25. 60. dub. 4.* in quo bene explicat quo tempore teneatur penitens implere penitentiam, & ideo in casibus occurrentibus lege illum.*

RESOL. XXXIII.

An penitentia imposta à Confessario, quando adimpletur, debeat referri ad Confessionem, v. g. si quis habuit penitentiam à Confessario audiendi Missam quotidie per spatium vnus mensis, & c. sed aliquid quando audiuit Missam in memor dictæ penitentia, queritur, an satisfaciat præcepto penitentia iniunctæ, & satisfactio illa fuerit pars Sacramenti, & possit prodesse ex opere operato?

Et quid, si in articulo vnus in penitentia penitens executioni mandaret cum intentione expressa illam non implendis an tunc quidem satisfaciat præcepto Confessarij, sed tamen non habeat rationem partis Sacramenti, & per consequens non remittat penam ex opere operato?

Et an penitens possit propria auctoritate commutare penitentiam à Confessario impostam in opus emendatius, sicut votum? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 26. aliàs 25.

§. 1. POnamus exemplum, Petrus v. g. habuit penitentiam audiendi Sacrum quotidie per spatium vnus mensis, aliquando audiuit Missam in memor penitentia à Confessario impostæ, queritur, an satisfecerit præcepto penitentia iniunctæ, & satisfactio illa fuerit pars Sacramenti, ut possit prodesse ex opere operato? Quoad primum affirmative respondet Merollat *tom. 2. disp. 4. cap. 3. dub. 31. num. 360.* Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 1. cap. 13. n. 9. & 10.* & alij. Quoad secundum negative respondet nouissimè doctissimus Pater Sforza Pallavicinus in *Affer. Theol. lib. 7. cap. 27. num. 280.* ubi sic ait: Putamus etiam, satisfactionem impostam à Confessario ita explendam esse à penitente, ut ad Sacramentum referatur, alioquin neque erit pars Sacramenti, nec proinde implementum sufficiens. Quamuis enim implementum præcepti in genere non possit referri ad ipsum præceptum, idè hoc euenit, quia præcipiens, nihil aliud dicit, nisi mihi displicebis, nisi hoc feceris: Quare ad vitandam displicentiam præcipientis, sufficit, id fecisse quomodocumque: Imò in aliquibus materiis sufficit, id fecisse ante præceptum, & per actum malum (quæ tamen non conceduntur ab aduersariis in implemento penitentia Sacramentalis) de qua re late in *libell. de iust. à num. 91. vsque ad 97.* Ac in præsentia materia præter præceptum Confessarij iniungentis opus, habemus præceptum Dei, referendi illud opus

opus ad Sacramentum, vt possit nobis prodesse ex opere operato. Hoc autem præceptum dari suadet, quia alioquin satisfactio non esset pars sensibilis Sacramenti: posset enim iniungi, præsertim agrotato, * satisfactio merè interna (vt v. g. quod Deum corde inuocet) quæ proinde neque erit sensibilis in se, neque in alio, quandoquidem nullam habet connexionem de facto cum illa sensibili iustione Sacramenti, sed ad eam se habet omnino concomitanter. Rursus fac, alicui impostam esse auditionem Sacri, is verò audiat Sacrum die festo nullo modo referens illud ad præceptum, vel Confessarij, vel Ecclesie: Erunt tunc auditio pars Sacramenti, necne? Hand enim videtur ratio alterutrius dicendi si quemadmodum potest satisfieri præcepto Ecclesie sine intentione, ita & penitentia Sacramentali. Denique id asserere videtur magis congruum; Cum enim effectus Sacramentalis conferatur secundum dispositionem ipsius penitentis, vt docet Sanctus Thomas 3. part. quest. 84. art. 1. expedit vt non sit pars Sacramenti opus à confessario iniunctum, si calu, & sine memoria talis obligationis quomodocumque fiat, sed tantum si fiat cum ea intentione, ad hoc vt penitens tunc melius se disponat ad recipiendum nouum effectum Sacramentalem. Hucusque Pallaucinus.

2. Sed ego puto in tali casu satisfactionem referri ad confessionem cum intentione virtuali, vel habituali, & ideo non solum penitentem non actualiter referentem illam satisfactionem ad confessionem, præceptum penitentia adimplere, sed illam satisfactionem relatum ad confessionem, virtualiter esse partem Sacramenti, & conferre gratiam ex opere operato. In vno tamen casu admitterem libenter opinionem Patris Pallaucini, quando v. g. penitens opus iniunctum executioni mandaret cum expressa intentione illius non adimplendæ: nam in tali casu existimo, per executionem penitentia iniunctæ cum intentione non satisfaciendi illi, satisfieri quidem præcepto confessarij vt docet Sanchez *ubi supr. num. 17.* cum Bonacina *de legib. d. 1. q. 1. pun. 10. num. 21.* non tamen illam habere rationem partis Sacramenti, & per consequens non remittere poenam ex opere operato. Sicut dicunt aliqui de executione penitentia, per actum, ex aliqua circumstantia malum. Ratio autem esse potest, quia sicut confessio, quæ est pars Sacramenti penitentia, debet fieri cum intentione confitendi, & absolutio dari debet à confessario, cum intentione absoluendi, saltem virtuali; Ita penitentia in satisfactionem iniuncta, vt possit dici pars Sacramenti, & vim habeat remittendi poenam ex opere operato, debet executioni mandari à penitente cum intentione satisfaciendi, saltem virtuali, vel habituali, ac per consequens, si executioni mandatur, cum expressa intentione non adimplendi penitentiam, non erit satisfactio Sacramentalis seu pars Sacramenti.

3. Sed obiter hic notandum Patri Pallaucino, *ubi supr. c. ult. n. 337.* non videri probabile, posse quempiam sibi commutare penitentiam propria auctoritate in opus euidenter melius, sicut votum; nam penitentia consideratur tamquam opus præceptum, & ideo includit exercitium obedientia: non est autem obediens qui operatur pro suo iudicio, & pro sua voluntate, non pro iudicio, & voluntate superioris. Et hæc est disparitas vniuersè inter præceptum, & votum. Ita ille. Sed licet ego huic sententia adhaream, non audeo tamen contrariam nota improbabilitatis inurere, & ideo illam præter Porcel, Villalobos Celestinum, & Leandrum, tamquam probabilem etiam admittunt Martinus de Sancto Ioseph in *Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 23. de Pa-*

nitent. n. 14. & Eligius Bassius in *florib. Theol. pract. ver. satisfactio. num. 10.* vbi sic ait: Penitens non potest propria auctoritate penitentiam in æquale, aut in melius commutare, quia commutatio penitentia est actio Sacramentalis, & actus Iurisdictionis, qui sit à confessario, tamquam à superiore; penitens autem non potest in se actionem iurisdictionis Sacramentalis exercere, cum nullus sit sibi superior. Et hæc sententia est probabilior. Quamuis non sit improbabili contraria sententia. Ratio illorum est, quia quoties quis abundantiorum solutionem offert pro debito, ad quam est ex lege adstrictus, legem non soluit, sed abundantius implet; nec censendum erit, nouam legem, penitentem sibi auctoritate propria imponere, mutando penitentiam, nec actum Iudicij exercere, & iurisdictionis, sed verius implere legem à Confessario impostam. Ita Bassius.

RESOL. XXXIV.

An satisfactio sacramentalis causet gratiam ex opere operato?
Et an implere penitentiam in peccato mortali, sit peccatum mortale: Ex part. 3. tr. 4. Ref. 70.

§. 1. AD hanc questionem respondet Ioannes de la Cruz in *direct. conscient. part. 2. de sacram. Penit. q. 1. dub. 4. concl. 2.* vbi sic asserit: Probabilis est, quod satisfactio quando exercetur, (si non adit impedimentum peccati mortalis) causet gratiam ex opere operato, vt dicit ordinem ad clauas Ecclesie. Et si arguas, quod gratia penitentia causetur in instanti terminatio prolationis verborum Sacerdotis, *Ego te absoluo*, sed satisfactio fit postea, Ego ad hoc dico, quod in illo instanti causetur gratia essentialis Sacramenti: at quando postea fit satisfactio, causetur quædam perfectio, & augmentum gratia; sicut enim satisfactio est pars integralis istius Sacramenti, sic gratia ab ea causata efficit perfectionem, & integritatem eiusdem gratia. Ex quo patet non peccare mortaliter, eum, qui implet satisfactio nem in peccato mortali, cum non ponat obicem effectui essentiali, sed soli perfectioni, & integritati eiusdem effectus. Ita ille & ante illum Ledesma in *summa. tom. 1. de sacram. Penit. cap. 1. dnb. 2. & alij.*

Sup hoc lege doctrinam Ref. seq. & alterius verbi eius primæ annot.

Super hoc infra in Ref. 37.

RESOL. XXXV.

An satisfactio sacramentalis in peccato mortali facta habeat suum effectum?
Et asseritur penitentiam in statu peccati mortalis impletam remittere postea poenam temporalem ex opere operato, quando recedit fictio, id est, quando cessat status ille.
Et an penitentia à Confessario taxata iuxta gravitatem peccatorum, & non minorata ob fragilitatem penitentis extinguat debitum totius poenæ temporalis remanentis: Ex part. 5. tr. 13. & Milc. 1. Ref. 38.

§. 1. EX Soto, Adriano, Ledesma & Saatez negatiuam sententiam docet Ochagauia de *Sacrament. tract. ult. de penit. quest. 15. num. 6.* Idem etiam ex Henriquez, & Coninch tenet Hurtadus de *Sacramentis, dispus. 14. de penit. diff. 14.* quibus adde Ioannem Præpositum in 3. part. quest. 12. de *satisfact. dub. 6. num. 82.* Villalobos in *summa. tom. 1. tract. 9. d. fficult. 76. num. 89.* & ratio est, quia ad satisfaciendum re vera ex vi Sacramenti, & tanquam pars sacramentalis ex opere operato tantum videtur assumptum illud opus poenale, quod ex se & natura

Sup hoc lege doctrinam Ref. præterita, & infr. ex Ref. 37. §. 1. ante medium verbi. Imo plus, & vide etiam Ref. annot. seq.